

BRIKS – Jippo eller politisk realitet?

RASMUS REINVANG

Mag.art., partner, Vista Analyse

rasmus.reinvang@gmail.com

Sammendrag

BRIKS-gruppen består av Brasil, Russland, India, Kina og Sør Afrika og ble etablert i 2009 for å øke landenes gjennomslag i internasjonal politikk. Er BRIKS en symbolsk gruppering uten realpolitisk samstemthet eller innebærer BRIKS et reelt politisk samarbeid med innvirkning på internasjonale politiske prosesser? I artikkelen vurderes graden av samarbeid i G20, IMF, Verdensbanken, WTO, FN og klimaforhandlingene. BRIKS-landene er først og fremst er enige om hva man er mot; vestlig dominans i multilaterale organisasjoner, innblanding i lands interne forhold og begrensninger på muligheter for økonomisk vekst. Landene har sammen betydelig innflytelse på en rekke internasjonale prosesser og institusjoner, men primært som et blokkerende mindretall. BRIKS er et ungt samarbeid under utvikling, med realpolitiske begrensninger men stort potensial som landene arbeider systematisk for å virkeliggjøre. Det årlige BRIKS-toppmøtet støtter opp under dette og brukes til å utvikle bredt sektorsamarbeid mellom landene. BRIKS har realpolitiske begrensninger men er samtidig en tiltagende politiske realitet.

BRIKS – JIPPO ELLER POLITISK REALITET?

BRIKS-gruppen ble dannet i 2009 og består av Kina, India, Brasil, Russland og Sør Afrika (fra 2011). Gruppen har møttes årlig på toppnivå siden 2009 og har uttrykt ambisjoner om sterkere koordinering av politiske posisjoner og økt innflytelse i multilaterale fora samt økt grad av praktisk samarbeid landene imellom. Vurderingene av BRIKS-gruppens betydning og fremtid varierer sterkt. På den ene siden finner vi BRIKS-landene selv, hvor for eksempel den russiske utenriksminister Sergey Lavrov har uttalt at etableringen av BRIKS er en av de mest betydningsfulle geopolitiske begivenheter så langt i vårt århundre (Lavrov 2012). På den andre siden finner vi analytikere som Jim O'Neill i Goldman Sachs (O'Neill 2012) og forskere som Martin Wolf (Wolf 2012) og Sverre Lodgaard (Lodgaard 2009) som mener at BRIKS-landene er for forskjellige til å representere noen reell og kollektiv politisk vekt.

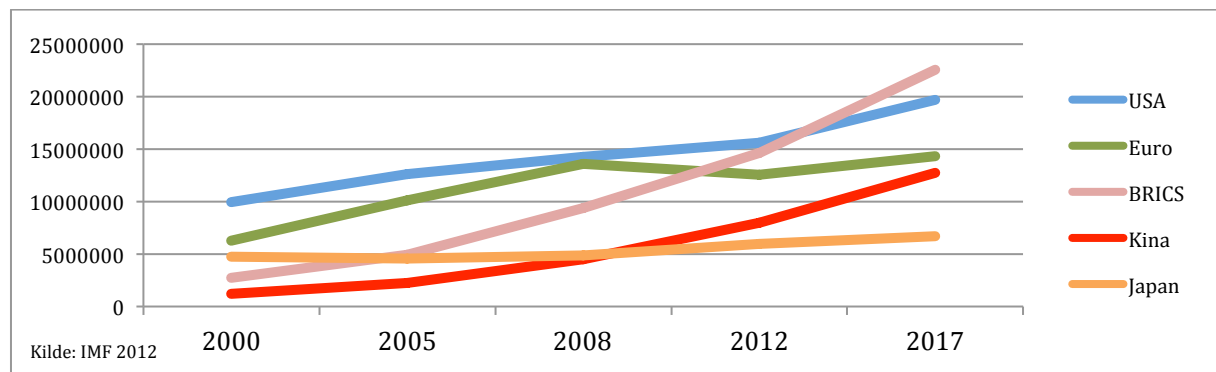
Er BRIKS først og fremst en symbolsk gruppering uten realpolitisk samstemthet – en politisk jippo, eller innebærer BRIKS et reelt politisk samarbeid med innvirkning på internasjonale politiske prosesser?

En måte å teste dette på er å undersøke i hvilken grad BRIKS-landene faktisk samarbeider i multilaterale fora. Vi skal i det følgende vurdere i hvilken grad slikt samarbeid har funnet sted i G20-sammenheng, i IMF og Verdensbanken samt i FN-prosesser. Kildematerialet består av intervjuer med og interne notater fra representanter fra norsk utenriksstjeneste (i Oslo, på ambassadene i BRIKS-landene, FN-representasjonene i New York, Genève og Roma, og den norske delegasjonen til klimaforhandlingene i Durban 2011), samt sekundærlitteratur og allment tilgjengelige databaser. Intervjuene ble utført høsten 2011. Artikkelen er skrevet før BRIKS-toppmøtet i New Delhi våren 2012.

BAKGRUNN

Det foregår i dag en forskyving av det økonomiske tyngdepunktet i verden mot utviklingslandene. I perioden 2000 til 2010 økte utviklingslands andel av global BNP justert for kjøpekraft fra 40 prosent til 49 prosent (OECD 2010). I samme perioden forekom over halvparten av den globale økonomiske veksten i utviklingsland, for første gang på årtier. I de neste tiårene vil etter alt å dømme denne tendensen fortsette, med den følge at utviklingsland vil stå for størstedelen av veksten i verdensøkonomien og for mer enn halvparten av global BNP (IMF 2012a). Dette vil gjøre utviklingsland, og særlig de såkalte fremvoksende økonomiene, til stadig viktigere aktører i global økonomi og politikk. Med fremvoksende økonomier mener vi her de nylig industrialiserte mellominntektslandene med god økonomisk vekst. Det er naturlig å forvente at særlig de store fremvoksende økonomiene vil arbeide målrettet for å omsette denne økende økonomiske betydningen i en tilsvarende økt politisk innflytelse i internasjonale fora. Det tydeligste eksempelet på dette så langt er BRIKS-gruppen.

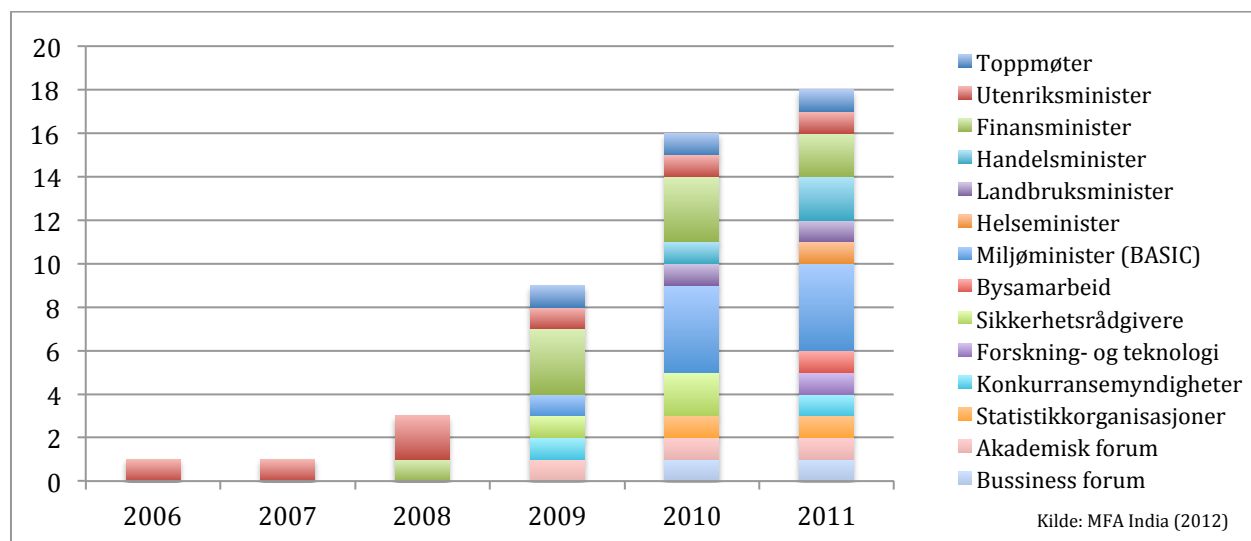
Figur 1: Vekst i nominell BNP (\$ mrd.) for BRICS og store økonomier 2000-2017

Den globale finanskrisen som oppsto i USA vinteren 2007-2008 var direkte årsak til at BRIKS-gruppen oppsto, i første omgang som BRIK siden Sør Afrika ikke var med fra starten. Krisen forplantet seg raskt i verdensøkonomien og BRIK-landenes økende bekymring over krisens globale implikasjoner førte til en serie krav fra disse landene om å bli inkludert i diskusjoner om globale løsninger og politikktutvikling (BRIC 2009, Roett 2010, Frankenstein 2011). For å ivareta sine interesser og utnytte mulighetene krisen åpnet opp for best mulig, møttes Brasil, Russland, India og Kina på diplomatisk høynivå i Jekaterinburg, Russland i mai 2008. Dette startet en prosess som ledet til at BRIK-gruppen ble etablert som et samarbeidsforum på det første BRIK-toppmøtet i Jekaterinburg året etter, i juni 2009. BRIK-gruppen har hatt årlige toppmøter siden 2009 og i 2011 ble Sør-Afrika tatt opp som medlem av gruppen, som dermed skiftet navn til BRIKS. Samarbeidet har som erklært mål å bidra til å øke landenes innflytelse i multilaterale fora og organisasjoner, samordne deres posisjoner i globale spørsmål og å øke samarbeidet mellom landene (BRIC 2009, BRIC 2010, BRICS 2011). BRIKS-samarbeidet har en åpen og fleksibel struktur med årlige toppmøter med roterende vertskap, uten noe fast sekretariat.

BRIKS-samarbeidet har fra starten i 2008 først og fremst vært opptatt av håndteringen av den globale finanskrisen og økt innflytelse for BRIKS-land i multilaterale institusjoner som er viktige for håndteringen av krisen. Dette er de såkalte Bretton Woods institusjonene: Det Internasjonale Valutafondet (IMF) og Verdensbanken. Samtidig har en stadig bredere vifte av temaer kommet med på BRIKS-toppmøtene, fra erklæringer og planer om samarbeid og koordinering i andre multilaterale fora (som WTO) til målsettinger om sektorsamarbeid på en lang rekke områder, samt en felles årlig utgivelse av statistikk for landene. BRIKS-samarbeidet har altså i perioden 2009-2011 utviklet seg raskt i bredden (Reinvang 2011). BRIKS fremstår per i dag som en stabil gruppering og det er ingen planer om å utvide gruppen, selv om mange framvoksende økonomier kunne vært gode kandidater (se for eksempel Brooks' (Brooks 2011) analyse av Indonesia og BRIKS).

Figur 2: Utviklingen i møtevirksomhet innenfor BRICS-samarbeidet 2006-2011

BRICS-landene Kina, India, Brasil, Russland og Sør Afrika er en lite homogen gruppe politisk, kulturelt og økonomisk. Særlig ett land skiller seg ut: Kina. Kina er giganten i gruppen og det landet som gir gruppen virkelig politisk tyngde. Kina er verdens nest største økonomi, verdens mest folkerike land og har en økonomi som er større enn alle de andre BRICS-landenes til sammen (IMF 2012a). Samtidig vokser Kinas økonomi raskere enn de andres, med den konsekvens at Kinas relative betydning hele tiden øker – ikke bare i verden men også i forhold til resten av BRICS-gruppen.¹ Kina er i dag det eneste land med potensial til på mellomlang sikt å matche USAs dominerende posisjon i internasjonal økonomi og politikk.

HVOR MYE SAMARBEIDER BRIKS-LANDENE I MULTILATERALE FORA?

G20

Siden andre verdenskrig har G7-gruppen (USA, Canada, Storbritannia, Frankrike, Tyskland, Italia og Japan) utgjort et slags økonomisk sikkerhetsråd for den globale markedsøkonomien (Kelly 2009, Roett 2010, Frankenstein 2011). Med G7-landene i økonomisk krise og BRIK-landene i rask vekst var dette systemet i 2008 modent for endring, noe BRIK-landene ikke la skjul på. Sommeren 2008 besluttet et presset USA, støttet av EU, å utvide det tradisjonelle G7-forumet til et G20-forum, som skulle omfatte alle de store økonomiene i verden. BRIK-landene spilte en koordinert og aktiv rolle på høyeste nivå i de første G20-møtene i november 2008 og april 2009 (Roett 2010), hvor BRIK-kravet om reform av internasjonale finansinstitusjoner ble inkludert i møteerklæringen. På G20-møtet i september 2009 ble det vedtatt å avholde faste G20-møter årlig og at dette skulle utgjøre det primære forum for global koordinering av finanspolitiske tiltak og utviklingen av multilaterale finansinstitusjoner. G20

¹ Kinas økonomi vokste med 11 % i perioden 2005-10, mens Indias vokste med 8 %, Brasils med 4 % og Russlands og Sør Afrikas med 3 % i samme periode (WTO 2012). Også i den neste femårsperioden (2012-17) forventes det samme mønsteret, hvor Kina (8 %) etterfulgt av India (7 %) har den klart sterkeste veksten (IMF 2012a).

erstattet dermed G7 som verdens økonomiske sikkerhetsråd og en æra med forholdsvis eksklusiv vestlig dominans over den globale økonomien var over (Roett 2010, Frankenstein 2011, Birdsall & Fukuyama 2011).

De viktigste sakene på G20-agendaen er knyttet til forsøkene på å finne løsninger på finanskrisen og reform av det internasjonale pengesystemet. For BRIKS-landene gjør ulike interesser seg gjeldende i forhold til begge disse spørsmålene, noe som vanskeliggjør en samlet front fra gruppen. Dette har gitt seg utslag i tilsynelatende drastiske utspill fra enkeltland i forkant av ulike toppmøter, som dernest har blitt utvannet i de endelige BRIK/BRIKS-erklæringene etter møtene.

Før BRIK-møtet i Jekaterinburg 2009 gikk for eksempel Russland sterkt ut mot dollaren og fremmet krav om en overnasjonal reservevaluta. Under toppmøtet ble det klart at den varslede trusselen mot dollaren ble svekket av BRIK-landenes interne motsetninger. Selv om Kina ønsket en styrking av andre reservevalutaer enn dollaren, fryktet Kina imidlertid at verdien av egne dollar-reserver kunne bli svekket hvis BRIKS fremmet en koordinert linje mot dollaren som resulterte i undergraving av dens verdi (Kelly 2009). Denne strategiske uenigheten ble reflektert i uklarheten i BRIK-kommunikasjonen fra Jekaterinburg-toppmøtet, der det ikke fremgår tydelig hva som er alternativet til dollaren som internasjonal reservevaluta. I kommunikasjonen påpekte BRIK-landene kun at landene ønsker en mindre rolle for dollaren og en større rolle for sine egne valutaer i global handel og i det internasjonale pengesystemet.

Et annet eksempel på svak samkjøring i BRIKS-gruppen så vi i 2011. Før et møte for BRIKS-finansministrene i Washington, D.C. i september 2011 foreslo Brasils finansminister at BRIKS skulle forplikte seg til å kjøpe europeiske statsobligasjoner for milliarder og øke lånekraften til IMF (Reuters 2011b). Dette falt igjennom på møtet, der det felles utspillet fra BRIKS-landene ble en vag formulering om at landene ”om nødvendig er åpne for å vurdere muligheten av å gi støtte gjennom IMF eller andre finansinstitusjoner ... avhengig av enkeltlands forutsetninger” (BRICS Finance Ministers 2011). Både Russland, Kina og India gikk sterkt imot det brasilianske utspillet med henvisning til at problemene i eurosonen var selvforskyldte (Wheatley 2011).

BRIKS-landene er kritiske til den amerikanske dollarens privilegerte posisjon i verdensøkonomien og ønsker alternativer som vil minske dollarens betydning (Kelly 2009). BRIKS-landene har bilateralt blitt enige om å begynne å gjøre opp samhandel i egne valutaer og Kina jobber aktivt for og har lyktes med å etablere en serie bilaterale avtaler for valutaveksling knyttet til samhandel (Financial Times 2012). Hong Kong-banken HSBC har vurdert (HSBC 2010) at den kinesiske yuan i forholdsvis nær fremtid kan bli en av de tre viktigste valutaene i internasjonal handel. Det er allikevel svakheter ved Kinas valuta som gjør det vanskelig å se for seg at den på kort sikt kan bli en internasjonal valuta på linje med dollaren og euroen. For eksempel svekkes yuanens kandidatur av at det hersker tvil om rettsikkerheten i Kina, noe som ikke sikrer den nødvendige tillit som finansmarkedene må ha for å flytte store beløp i landets valuta.

Valutaspørsmål handler om ulike ting for ulike BRIKS-land og uenigheten landene imellom avspeiler realpolitiske interessekonflikter. For Kina har det vært sentralt å unngå krav om at yuanen skal veksles fritt etter markedsbestemte vekslingsrater siden yuanen er verdsatt billig i

forhold til sin reelle kjøpekraft, noe som er en fordel for kinesisk eksport. I G20-toppmøtenes diskusjoner om økt global koordinering av økonomisk politikk har Kina derfor motsatt seg å inkludere vekslingsrater som et av parameterne landene skulle måles på. Kina har i stedet foretrukket å snakke om handelsbalansen. Som importører av billige kinesiske varer deler imidlertid BRIKS-land som Brasil og India amerikanernes bekymring for kinesernes valutabaserte fortrinn i verdenshandelen og konsekvensene det har for hjemlig industri (Rother 2010, Bull & Kasahara 2011). Kina har derfor stått alene imot presset fra de andre G20-maktene i dette spørsmålet.

BRIKS-landene har lyktes med å få avvirket G7 som verdens uformelle økonomiske sikkerhetsråd og erstatte det med en bredere gruppe som inkluderer dem selv. BRIKS-landenes tentative koordinering i G20-sammenheng gjør også at landene får en betydning de ikke ville hatt enkeltvis, selv om de enda ikke har vært i stand til å omsette dette i konkret omforent politikk. Hovedårsaken er at i valutaspørsmål kjører giganten Kina sitt eget løp.

Det internasjonale pengefondet (IMF)

Reform av IMF har vært et hovedtema for BRIKS-landene, med en målsetning om å øke utviklingslands innflytelse og styrke organisasjonen økonomisk. BRIKS-gruppen har lyktes med dette. IMF har blitt revitalisert siden 2008 og styrket betraktelig økonomisk (Birdsall & Fukuyama 2011). Samtidig har BRIKS-landene fått større innflytelse. I første omgang ble det gjennomført en ad-hoc øking av antall kvoter (som bl.a. avgjør et lands stemmevekt) for fremvoksende økonomier og utviklingsland. Dette var den såkalte "2008-reformen" som trådte i kraft våren 2011.

I 2010 vedtok styret i IMF med utgangspunkt i 2008-reformen en vidtrekkende reformpakke. Reformpakken innebærer at antallet kvoter dobles og flytter seks prosent av kvotene fra overrepresenterte land (hovedsakelig vestlige) til under-representerte land (det vil si framvoksende økonomier og utviklingsland). Kina vil med dette bli det tredje største medlemslandet i IMF og alle BRIK-landene vil være blant de ti største medlemmer i fondet. Reformpakken trer i kraft når den har blitt godkjent av minst tre femtedeler av IMF-landene og som representerer 85 % av stemmevekten. USA har med 16 % av stemmene i praksis veto og er et av få land som per våren 2012 mangler å ratifisere reformpakken (IMF 2012b). USA har således det avgjørende siste ordet, men gitt at reformpakken er vedtatt av IMF's styre og godkjent av alle andre betydelige land er det antagelig bare et spørsmål om tid og den rette anledning før USA formelt godkjenner reformpakken.

Til tross for BRIK-landenes suksess med å få gjennom en kvotereform i IMF, fremstår gruppen i liten grad forenet med hensyn til å fremme løsninger på globale saker av økonomisk-finansiell karakter. I følge intervjuene med norske diplomater opptrer BRIKS-landene ofte i IMF's styre omforent i ulike skriftlige innlegg på overordnet nivå, men demonstrerer store og stigende ulikheter overfor konkrete spørsmål som Kinas valutakurs og kapitalbevegelser. Det generelle inntrykket fra IMF-styret er, i følge intervjuer med norske diplomater, at "Brasil er aktive og forsøker å opptre på vegne av BRIKS med sine egne syn, at Kina forfølger snevre nasjonale interesser, at India er passive, at Russland er uforutsigbare og at Sør-Afrika holder en svært lav profil".

BRIKS-landene klarte ikke å samle seg i spørsmålet om valg av ny leder for IMF i 2011. Da IMFs tidligere leder Dominique Strauss-Khan trakk seg som leder våren 2011 var BRIKS-landene enige om at den nye lederen av IMF skulle velges gjennom en åpen ansettelsesprosess hvor hovedkriteriet skulle være kvalifikasjoner og hvor uskrevne regelen om at IMFs leder skal være en europeer skulle oppheves. BRIKS-landene klarte imidlertid ikke å bli enige om en alternativ kandidat og endte alle opp med å støtte Christine Lagarde fra Frankrike.

BRIKS-landene har gjennom kvotereformene lyktes med å få større innflytelse i IMF, men er i liten grad enige om enkeltsaker.

Verdensbanken

På G20-møtet i Pittsburgh i september 2008 ble det enighet om å øke framvoksende økonomiers innflytelse i Verdensbankgruppen. Våren 2010 ble endringene innført, med en betydelig kapitalutvidelse som økte stemmeandelen til utviklingslandene med 3 prosent i Den internasjonale banken for gjenoppbygging og utvikling (IBRD) og 6,1 prosent i Det internasjonale finansieringsinstituttet (IFC). Dette økte særlig stemmevekten til Kina og andre store mellominntektsland. Kina ble med det den tredje største aksjonær i banken etter USA og Japan, mens India ble den syvende største aksjonæren (etter Tyskland, Frankrike og Storbritannia). De fremvoksende økonomiene og særlig Kina har med det styrket sin posisjon i styret.

I følge intervjuer med norske diplomater og interne notater, er BRIKS-gruppen lite synlig som en omforent gruppe med en felles, konstruktiv agenda i Verdensbank-sammenheng. Landene har imidlertid ukentlige uformelle møter og fremstår som ledere av en bredere allianse som også består av G11-gruppen, en gruppe låntagerland som samarbeider for å forbedre sine gjeldsvilkår.² Alliansen er først og fremst forent av en felles motstand mot å la seg dominere av giverlandene og det har vært en tiltagende polarisering og politisering i bankens styre, i følge norske diplomater. Det er en tydelig tendens at BRIKS-landene nå opptre mer bestemt og med større besluttsomhet i verdensbanksammenheng enn tidligere. BRIKS-landene har i flere sammenhenger fått med seg lavinntektsland i saker der disse tilsynelatende ikke har interesse av å dele posisjon med BRIKS. Et eksempel er motstanden mot forslaget om å begrense Verdensbankens utlån til utbygging av ikke-fornybar energi i 2011, som burde være positivt for lavinntektsland som er sårbare for klimaendringer, men hvor BRIKS-landene og G11 sto samlet.

Selv om BRIKS-landene tilsynelatende mangler en egentlig omforent agenda i verdensbanksammenheng er det likevel noen overordnede mønstre som gjør seg gjeldende, i følge norske diplomater. BRIKS-landene (særlig Brasil og Kina) er generelt sett opptatt av utviklingsmodeller med vekt på kobling mellom investeringer og økonomisk vekst, fremfor dagens praksis hvor lån og støtte kobles med OECD-DAC krav til styresett, politikkutvikling og reformer. BRIKS-landene (særlig Brasil og India) er også opptatt av økt strategisk bruk av

² G11-landene er Kroatia, Ecuador, El Salvador, Georgia, Honduras, Indonesia, Jordan, Marokko, Pakistan, Paraguay og Sri Lanka.

sør-sør samarbeid. Verdensbanken støtter for eksempel et program som legger til rette for brasiliansk støtte til utvikling av landbrukssektoren i Afrika.

I Verdensbank-sammenheng ser vi at BRIKS-landene har lyktes med å øke sin formelle innflytelse. Selv om BRIKS-landene så langt i liten grad sammen fremmer konkret politikk, koordinerer landene seg aktivt og er synlige som ledere for en bredere allianse av utviklingsland som i økende grad utfordrer agendaer drevet frem av vesten.

WTO

Brasil, India og Sør-Afrika har vært medlemmer av WTO siden 1995, mens Kina ble medlem i 2001. Først med Russlands kommende medlemskap i 2012 vil alle fem BRIKS-land være med i organisasjonens arbeid og BRIKS har derfor som gruppe derfor ikke vært synlig i WTO-sammenheng så langt. Det foregår allikevel utstrakt koordinering mellom BRIKS-land i WTO, som avspeiler felles handlingsmønstre og som Russland ved sin inntreden antagelig vil tilpasse seg.

India, Brasil og Sør-Afrika startet et utenrikspolitisk samarbeid i IBSA-gruppen (etter landenes forbokstaver) i forbindelse med WTOs ministerkonferanse i Cancun, Mexico i 2003, hvor de fant sammen i spørsmålet om utviklingslands rett til beskytte eget landbruk og skepsis til vestlige lands forslag til liberalisering av landbrukssektoren (Grant 2006). De siste årene har Kina, India og Brasil (og i noen grad Sør Afrika) markert seg stadig tydeligere som en omforent gruppe og betydelig maktfaktor og premissleverandør både i Doha-forhandlingene og i WTOs arbeid, bemerker norske diplomater. Landene avviser konsekvent forslag fra OECD-land om at det skal skilles mellom de fremvoksende og nylig industrialiserte økonomiene og andre utviklingsland, og at fremvoksende økonomier også skal bidra i reformer som fremmer de fattigste utviklingslandenes interesser. Den tette, uformelle koordineringen mellom Kina, India og Brasil pluss Sør-Afrika har vist seg å fungere effektivt og er en viktig årsak til at WTO-forhandlingene står i stampe.

BRIKS-landene fremhever i sine toppmøteerklæringer at de ønsker å få WTO-forhandlingene i gang igjen. Samtidig insisterer Brasil, India, Kina og Sør Afrika i forhandlingene på at man multilateralt skal bli enige om løsninger. Det har den konsekvens at de i praksis motsetter seg initiativ som tas på vestlig side for i mindre grupperinger å skape fremgang i forhandlingene, bemerker norske diplomater. Kina, India, Brasil og Sør Afrika bidro koordinert og aktivt til å blokkere forslagene som ble fremlagt under forberedelsene til WTO-konferansen i desember 2011 for å få forhandlingene på fote igjen. Norske diplomater vurderer at landenes maktposisjon foreløpig primært blir benyttet til å blokkere for utvikling og det er få tegn som tyder på at gruppen ønsker å sette dagsorden eller ta ledelsen i forhandlingene.

I WTO er det tydelig at aksene Kina, India og Brasil utgjør en avgjørende maktfaktor og at landene evner å samarbeid og koordinere seg effektivt. Gruppens makt er først og fremst av negativ karakter, idet landene har tyngde og evne til å blokkere forslag de ikke liker og i liten grad fremmer egne løsningsorienterte forslag som kan bringe forhandlingene fremover.

FNs Sikkerhetsråd

BRIKS-landene har forskjellig status i FN ettersom Russland og Kina er faste medlemmer av FNs sikkerhetsråd mens IBSA-landene India, Brasil og Sør-Afrika ikke er det. Det har også implikasjoner for hvordan landene agerer. Mange av sakene i sikkerhetsrådet avgjøres av de fem faste medlemmene av sikkerhetsrådet (P5) i forkant, før de 10 valgte medlemmene trekkes inn. Det skaper et klart skille mellom Kina og Russland på den ene siden og IBSA-landene på den andre.

Brasil, India, Tyskland og Japan ønsker å bli faste medlemmer i sikkerhetsrådet og har organisert seg i G4-gruppen, som støtter fast medlemskap for disse landene samt to afrikanske land. India, Brasil og Sør-Afrika støtter hverandres kandidatur til fast sete i FNs sikkerhetsråd, men har så langt ikke klart å få støtte fra Kina og Russland. BRIKS-landene har i felleskommunikere flere ganger uttrykt at de ønsker reform av FN inkludert en reform av sikkerhetsrådet som gir India og Brasil ”økt innflytelse” (BRIC 2009, BRIC 2010), men uten å gå i detalj om hva dette konkret innebærer. I realiteten står BRIKS-landene langt fra hverandre i spørsmålet om reform av sikkerhetsrådet, i følge norske diplomater. P5-maktene Kina og Russland reserverer seg mot ethvert reformforslag som vil begrense deres vetorett og tilliggende prerogativer og fremstår som de mest konservative i så måte i P5-gruppen. En medvirkende og kompliserende faktor er at Brasil og India i G4-gruppen har knyttet sitt kandidatur sammen med Japans og Tysklands. Kina er kategorisk imot japansk medlemskap av sikkerhetsrådet, noe som dermed også virker inn på mulighetene til å støtte Brasils og Indias kandidatur (Rother 2010, Krishnan 2011).

BRIKS-landene utgjør langt fra noen enhetlig gruppe i FN-sammenheng, i følge norske diplomater. Landene møtes i FN-sammenheng kun formelt på ministernivå under den årlige høynivåuken. BRIKS-landene samarbeider ikke formelt i FN og presenterer ikke felles posisjoner, men har et uformelt nettverk som typisk aktiveres i krisesituasjoner. Norske diplomater bemerker at BRIKS-landenes handlingsmønstre og instinkter i FN må ses i lys av landenes politiske tradisjoner og posisjoner. Kina og Russland er historiske stormakter i FN-sammenheng med globale aspirasjoner og som konsistent orienterer sin utenrikspolitikk etter prinsipper om stabilitet og orden. IBSA-landene er snarere regionale stormakter som agerer deretter og er mindre fokusert på stabilitet og orden i et globalt perspektiv. Brasil skiller seg ut blant IBSA-landene ved tydelig å ha ambisjoner om å spille en diplomatisk rolle i global politikk (Roett 2010, Rother 2010), noe som blant annet illustreres av Brasils selvstendige politikk og diplomatiske initiativ sammen med Tyrkia overfor Iran i 2010. India har stolte tradisjoner som representant for alliansefrie utviklingsland, men er i dag preget av en svak utenrikstjeneste og en uklar politisk strategi på multilaterale arenaer (Malone 2011). Sør-Afrika er særlig opptatt av sin posisjon som representant for G77-gruppen/Afrika og styres i betydelig grad av en sterk solidaritet med denne gruppens interesser, forteller norske diplomater.³

³ Som Afrikas eneste representant i G20 har Sør-Afrika også gjort seg store anstrengelser for å representere Afrika på en ryddig måte i dette forumet. Sør-Afrika har for det formålet opprettet en komité med ti afrikanske land som møtes i forkant av hvert G20-møte for å koordinere seg.

India, Brasil og Sør-Afrika har i 2011 vært blant de roterende representantene i sikkerhetsrådet, slik at alle BRIKS-landene i 2011 har vært medlemmer av sikkerhetsrådet på likt. Det har gitt anledning til å observere graden av samarbeid mellom BRIKS-landene. Omveltningene i Nord-Afrika og Midtøsten i 2011 satte BRIKS-samarbeidet på prøve. BRIKS-landene var ikke samstemte i resolusjonen om Libya (UNSCR 1973), hvor Sør-Afrika som eneste BRIKS-land stemte for Libya-resolusjonen. Mange vestlige land var skuffet over at Brasil, India og Sør-Afrika avsto fra å støtte et resolusjonsutkast som fordømte menneskerettighetsbrudd i Syria i oktober 2011 og tolket dette som realpolitisk og taktisk posisjonering i forhold til Russlands og Kinas sannsynlige veto, bemerket norske diplomater. Da en lignende resolusjonstekst ble lagt frem i februar 2012 stemte imidlertid India og Sør Afrika for mens Russland og Kina nedla veto, noe som kan skyldes at den negative utviklingen i Syria hadde økt presset internt i demokratiene India og Sør Afrika om å markere seg (Traub 2012).⁴

Det har i følge norske diplomater i 2011 vært tydelig at IBSA-landene i større grad enn BRIKS-landene har koordinert seg i sikkerhetsrådet, noe som delvis kan skyldes den naturlige delingen mellom faste representanter og valgte representanter. Samtidig har det foregått en slags læringsprosess for BRIKS, bemerket diplomatene. Mens BRIKS-landene ble tatt på sengen og ikke fikk koordinert seg i forhold til sikkerhetsrådets uvanlig raske og skarpe respons på Libya-konflikten, så fant landene i etterkant sammen i en kritisk holdning til hvordan Libya-resolusjonen ble implementert. Landene var i 2011 mer samkjørte i forhold til Syria-saken, hvor doktrinen om ikke-innblanding fra det internasjonale samfunnet i en stats indre anliggender forente landene (Traub 2012). Dette forhindret imidlertid ikke IBSA-landene i å forsøke seg med et eget diplomatisk initiativ overfor Syrias leder Assad i august 2011.

Brasil markerte seg i sikkerhetsrådet i 2011 som en tydeligere forsvarer av internasjonal strafferett og menneskerettigheter enn de andre BRIKS-landene, ifølge norske diplomater. Brasil oppfatter på disse områdene seg selv som et "vestlig land". Brasil og Sør-Afrika er som de eneste BRIKS-landene medlemmer av den internasjonale straffedomstolen. Mange hadde forventet at Sør-Afrika i 2011 skulle være en mer tydelig forsvarer av menneskerettigheter i sikkerhetsrådet og ha sammenfallende holdninger med flere av de vestlige medlemmene. Det manifesterte seg i liten grad, bemerket norske diplomater, muligens som følge av at Sør-Afrika også er preget av en dyp anti-imperialistisk og anti-vestlig tradisjon (noe også Traub bemerket (Traub 2012)).

I FNs Sikkerhetsråd er det et markant skille internt i BRIKS-gruppen, mellom P5-maktene Russland og Kina på den ene siden, og IBSA-landene på den annen side.

⁴ Brasil er ikke medlem av sikkerhetsrådet i 2012 og kunne derfor ikke stemme.

BRIKS i FN: R2P, fred, nedrustning, helse (WHO) og mat (FAO)

”BRIKS-fellesskapet holdes i FN først og fremst oppe på et overordnet nivå i form av felles motstand mot en vestlig dominert dagsorden og gjennom et felles forsvar av FN-paktens bestemmelser om suverenitet og ikke-innblanding”, fremhever norske diplomater.

BRIKS-landene (særlig Russland og Kina) er skeptiske til prinsippet om FNs *Responsibility to Protect* (R2P), som åpner for at verdenssamfunnet griper inn i et lands interne forhold av humanitære hensyn. For BRIKS-landene generelt er det viktig at FNs fredsbevarende operasjoner er upartiske og ikke politiseres, og at mandatene ikke blir for sterke eller utvidete. BRIKS-landene fremstår dermed som konservative og som forsvarere av en verdensorden der sikkerhetsrådet ikke skal bli et redskap som kan bidra til dyptgripende samfunnsendringer eller til regimeendringer i suverene stater. Samtlige BRIKS-land er skeptiske til sanksjoner mot enkeltland, noe som også gjenkjennes i deres felles prinsipp om ikke-innblanding i interne forhold. Dette stikker imidlertid ikke dypere enn at alle landene unntagen Brasil stemte for nye sanksjoner mot Iran i 2010, bemerker norske diplomater. Brasil stemte nei som følge av sitt eget diplomatiske initiativ overfor Iran sammen med Tyrkia.

På nedrustningsområdet fremstår BRIKS-landene alle som konservative og er en del av gruppen som motsetter seg innovative tilnærminger som kan utfordre det etablerte nedrustningssystemet (UNODA), i følge norske diplomater. Samtidig er det klart at det foreligger spenninger mellom landene på området, særlig mellom Kina og de andre asiatiske BRICS-landene (India og Russland) bemerker diplomatene. Innen fredsbevaring har BRIKS-landene ulike tilnærminger og skårer ulikt på troppebidragsskalaen, hvor India peker seg ut som den tredje største bidragsyter og som langt mer aktiv enn resten av BRIKS-gruppen. Innen fredsbevaring er gruppen for alliansefrie stater (NAM-gruppen) en viktig paraplyorganisasjon for koordinering av posisjoner og alle BRIKS-landene er medlemmer eller observatører her. India er særlig opptatt av først og fremst å få til en G77/NAM-profil på saksområdet, i følge norske diplomater.

Også på andre områder er det vanskelig å få øye på konkret BRIKS-samarbeid i FN-sammenheng. Det er for eksempel ingen synlig koordinering mellom BRIKS-landene i budsjettssammenheng, i følge norske diplomater. BRIKS-landene har ikke etablert formelle samarbeidsrelasjoner i FNs menneskerettighetsråd, hvor Brasil og Sør-Afrika peker seg ut som mer aktive enn de øvrige landene. Under generalforsamlingen i 2011 fremla IBSA-landene en felles resolusjon i en av komiteene i menneskerettighetsrådet.

BRIKS-landene er lite synlige på helseområdet (WHO) og det er få tegn til felles koordinering, forteller norske diplomater. Helseministrene i BRIKS har imidlertid møttes for første gang i 2011 og BRIKS-gruppen uttrykker ambisjoner på områder, så dette kan forandre seg. WHO har også selv etablert et BRIKS-initiativ hvor WHO-kontorene i BRIKS-landene nå har jevnlig møter for å diskutere og koordinere arbeid. Per 2011 fremsto imidlertid IBSA-landene som en gruppe land som ofte har sammenfallende interesser og syn i WHO-sammenheng, mens Kina og Russland i mindre grad var synlige.

Situasjonen i verdens matvareorganisasjon FAO minner om situasjonen i WHO. I FAO er det i utgangspunktet få formelle eller uformelle samarbeidsrelasjoner mellom BRIKS-landene

som i stor grad søker andre allianser basert særlig på geografi og regional gruppering, i følge norske diplomater. BRIKS-gruppen har imidlertid ambisjoner på området og landbruksministrene har møttes i 2010 og 2011. På det siste møtet ble landbruksministrene enige om en handlingsplan for perioden 2012-16, der det også fremgår at landene skal danne en BRIKS-gruppe i FAO. Som i WHO er det altså også i FAO lagt opp til fremtidig BRIKS-samarbeid.

Klimaforhandlingene: Samarbeid (BASIC) og sterke skillelinjer

I de internasjonale klimaforhandlingene samarbeider Kina, India, Brasil og Sør Afrika i BASIC-gruppen, som oppsto under klimatoppmøtet i København i 2009 med det primære formål å avverge bindende utslippsforpliktelser for fremvoksende økonomier (Reinvang 2010, Hallding et al. 2011). I klimaforhandlingssammenheng foreligger det et grunnleggende skille mellom Russland og de andre BRIKS-landene, siden Russland er et såkalt Annex 1-land med utslippsreduksjonsforpliktelser under Kyoto Protokollen mens de andre BRIKS-landene ikke har slike forpliktelser i protokollen. Derfor er det ikke naturlig at Russland er med i BASIC-gruppen, som ellers overlapper med BRIKS-gruppen.

BASIC-gruppen har siden 2009 hatt kvartalsvise møter på ministernivå for å samkjøre seg i forhold til klimaforhandlingene, ofte ledsaget av ekspertmøter hvor også tekniske spørsmål som fordelingsnøkler for utslippsforpliktelser har vært diskutert. BASIC-gruppen er ikke en forhandlingsgruppe hvor landene stiller med felles posisjoner eller felles representanter til arbeidsgrupper, men et forum for koordinering knyttet til spørsmål av overordnet karakter (Reinvang 2012).

BASIC-gruppen hadde avgjørende innflytelse på klimatoppmøtet i København i 2009 (COP15), hvor det i realiteten var USA og BASIC-gruppen som på bakrommet avgjorde utfallet av konferansen i form av et dokument kallet Copenhagen Accord (Reinvang 2010, Hallding et al. 2011). Det var et uttalt mål for møtet å oppnå en avtale hvor alle land med vesentlige klimagassutslipp påtok seg bindende forpliktelser om å redusere utslippene. Særlig land som Kina og India, med raskt voksende økonomier og dertil hørende klimagassutslipp, var imot dette. Spesielt Kina opplevde et sterkt press, som verdens største utslippsnasjon og verdens nest største økonomi, til å påta seg bindende reduksjonsforpliktelser (Hallding et al. 2011, Reinvang 2010). Samarbeidet i BASIC-gruppen og koordinering med USA fikk avverget dette. I Copenhagen Accord fremgår det at utviklingslands utslippsreduksjonsmål skal være i form av frivillige erklæringer og at gjennomføring er knyttet opp mot overføring av økonomisk og teknisk støtte fra industrilandene. Samtidig forpliktet alle land seg til å begrense global oppvarming til maksimum 2 grader over førindustrielt nivå per 2050.

I klimaforhandlingene i 2010 (COP16) og 2011 (COP17) har BASIC-gruppen spilt en langt mindre prominent rolle. Gruppen har åpenbart hatt vanskelig for å komme til enighet om konkrete felles posisjoner i forhandlingene, særlig det uløste spørsmålet om hva som er en rettferdig fordeling av det begrensede volum utslipp som er kompatibelt med togradersmålet (China Daily 2010, Reinvang 2012). Det store dramaet under COP17 var knyttet til spørsmålet om en fremtidig og global avtale med forpliktende utslippsreduksjonsmål for alle utslippsnasjoner av betydning, som EU hadde som forutsetning for fortsatt å påta seg

bindende forpliktelser under Kyoto Protokollen. EU allierte seg i forhandlingene med de utviklingslandene som er mest sårbare for klimaendringer for slik å splitte utviklingslandsgruppen og isolere land som Kina og India. Strategien lykkes da Brasil og vertslandet Sør Afrika støttet EUs kompromissforslag, slik at BASIC-gruppen ble splittet og Kina og India ble isolert. Til sist sto India alene igjen, etter at også Kina signaliserte fleksibilitet. Kina hadde fått mye av skylden for de magre resultatene av klimatoppmøtet i København i 2009, og ville i følge norske diplomater nærmest for enhver pris unngå å igjen bli ”klimaskurk” i internasjonale medier. Dette førte til maksimal negativ eksponering for India og på overtid bøyde India seg for presset og aksepterte EUs kompromissforslag.

Kina, India, Brasil og Sør Afrikas handlingsmønstre i klimaforhandlingene må forstås i lys av deres grunnleggende forutsetninger (Reinvang 2012). Kina og India har enorme befolkninger og er midt i en industrialiseringsprosess hvor sterk økonomisk vekst i tiår fremover per i dag fremstår som den eneste måten å motvirke fattigdom og sikre en god levestandard for befolkningen. Kina og India er skeptiske til bindende utslippsforpliktelser som kan vise seg rigide i forhold til deres utviklingsbehov. Kinas og Indias energistruktur er i hovedsak basert på forbrenning av kull og den økonomiske veksten vil dermed nødvendigvis ha en utslippside. Brasil har derimot et de facto lavkarbon energisystem, med over 80 % av strømproduksjon fra vannkraft og for øvrig en bilindustri som er ledende innen bruk av biodrivstoff. Brasils klimagassutslipp kommer hovedsakelig fra avskoging, noe som både er billigere og enklere å gjøre noe med enn den massive omstrukturering av industri og energisystemer som vil være nødvendig for å begrense utslipp i Kina og India. Det er derfor langt enklere for Brasil å være progressiv i klimasammenheng. Sør Afrika er en industrinasjon med klimagassutslipp per capita på høyde med europeiske land, men som føler seg bundet av sin rolle som ledende afrikansk land. Sør Afrika kan derfor når ting settes på spissen vanskelig ta parti for Kina og India mot fattige afrikanske land i internasjonale fora.

Situasjonen i klimaforhandlingene minner om situasjonen i WTO: Aksene Kina, India, Brasil samt lillebroren Sør Afrika utgjør en avgjørende maktfaktor, men gruppens makt er først og fremst av negativ karakter. Landene koordinerer seg aktivt og evner langt på vei å blokkere forslag de ikke liker, men fremmer i liten grad fremmer egne løsningsorienterte forslag som kan bringe forhandlingene fremover.

AVSLUTTENDE VURDERINGER

BRIKS-landene er meget forskjellige og har i stor grad forskjellige interesser, noe som svekker BRIKS-gruppens konstruktive slagkraft. Det er sterke interne skillelinjer i BRIKS-gruppen og ”landene forfølger på en realpolitisk og kalkulerende måte først og fremst egne interesser”, som en norsk diplomat uttrykte det.

BRIKS-landene har til felles at de opplever sterk økonomisk vekst og er interessert i å utnytte dette til å få økende innflytelse over rammevilkår som bestemmes i multilaterale fora. BRIKS forenes først og fremst i en generell motstand mot dominans fra G7/OECD-landene, et omforent ønske om å øke utviklingslandenes innflytelse i multilaterale organisasjoner (særlig Bretton Woods), en vektlegging av prinsipper som territoriell suverenitet og ikke-innblanding

i interne forhold, og et fokus på økonomisk utvikling i utviklingsland uten heftelser knyttet til OECD-DAC prinsipper om kondisjonalitet.

Hvis dette var det eneste som karakteriserte BRIKS-gruppen kunne man med en viss rimelighet betrakte BRIKS som en jippo; en slagkraftig måte å markedsføre en aktørgruppe som i realiteten ikke er enige om konkret politikk i enkeltsaker.

Det er imidlertid tydelig at landene koordinerer seg stadig mer aktivt og sammen har stor innflytelse på en rekke internasjonale prosesser og institusjoner. BRIKS-landene utgjør i forskjellige konstellasjoner ofte et effektivt blokkerende mindretall, slik vi ser det i WTO og klimaforhandlingene. En betydelig BRIKS møtearkitektur har vokst frem siden 2009 med faste årlige møter på statsledernivå, etter hvert også ministermøter innenfor forskjellige sektorer (og kvartalsvis på klimaområdet for BASIC-landene), og konkrete planer for samarbeid på en lang rekke områder fra handel til transport, helse og matsikkerhet. Dette bidrar i seg selv til å forandre den politiske dynamikken på en rekke områder, og vi ser for eksempel at WHO kommer BRIKS-prosessen i møte ved å lage et eget internt BRIKS-nettverk for WHO-kontorer.

BRIKS-landene har så langt vanskelig for å enes om konkret politikk i multilaterale fora, men opprettholder en grad av koordinering samtidig som det ”sentralt” under BRIKS-toppmøtene legges planer og tas initiativer for å styrke samarbeidet mellom landene på en lang rekke områder. Det er vanskelig å forestille seg at dette ikke vil ha en samlende effekt også med hensyn til politikktutvikling over tid, i hvert fall på ukontroversielle områder som helse og matsikkerhet. BRIKS er allerede en politisk realitet og ligger slik det ser ut i dag an til å konsolidere seg ytterligere.

Det er viktig å holde seg for øye at BRIKS-gruppen kun har eksistert siden 2009 og at det er et gigantisk prosjekt å forsøke å samkjøre fem så forskjellige land og store land. I lys av oppgaven, har BRIKS-gruppen så langt vist seg mer levedyktig, ambisiøs og aktiv enn man kunne forvente da den oppsto i 2009 med et snevert fokus på å øke landenes innflytelse i Bretton Woods institusjonene. Om BRIKS evner å forløse sine ambisjoner, vil imidlertid først bli klart i fremtiden.

Kina er i stor grad en nøkkel til å forstå BRIKS, rett og slett fordi Kina stiller i en annen politisk vektclasser enn de andre BRIKS-landene. Enhver gruppering av fremvoksende økonomier med Kina på laget ville være en meget viktig internasjonal aktør. Hvorfor har Kina valgt BRIKS? På den ene siden er det klart at Kina har interesse av fortsatt å fremstå som et utviklingsland og dermed avverge krav om økte bidrag og forpliktelser i internasjonale sammenhenger. Samarbeid i en gruppe med utviklingsland bidrar til dette, som vi for eksempel ser i forbindelse med klimaforhandlingene (Hallding et al. 2011, Reinvang 2012). Sør Afrikas opptak i BRIKS må også antagelig forstås i lys av dette, siden landet er en økonomisk lilleputt sammenlignet med de andre BRIKS-landene men gjør BRIKS-gruppen geografisk representativ i utviklingslandhenseende.

En interessant tanke er at Kina ikke nødvendigvis ønsker at BRIKS skal bli for omforent og slagkraftig. Kina er i liten grad økonomisk avhengig av de andre BRIKS-landene og har få insentiver til å binde seg til et forpliktende samarbeid om konkret politikk som kan innebære

at kinesiske primærposisjoner må modifiseres. I G20 har vi tydelig sett at Kina ikke lar seg påvirke av kritikk fra sine BRIKS-partnere med hensyn til kinesisk valutapolitikk. Kina har interesse av et BRIKS som fungerer godt nok til at samarbeidet effektivt kan forsvare Kinas interesser i internasjonale sammenhenger, kan åpne for mer handel og sør-sør samarbeid, samtidig som det ikke begrenser Kina. Eksistensen av BRIKS har også en indirekte effekt som kan være viktig for Kina. Man kan forestille seg grupperinger av fremvoksende økonomier som ikke inkluderer Kina og som sammen kan matche Kinas økonomiske muskler og ha en annen (demokratisk) agenda. Forskjellige forslag lansert av vestlige analytikere (Goldstone 2011) inkluderer grupper med akronymer som CIVETS (Colombia, Indonesia, Vietnam, Egypt, Tyrkia og Sør-Afrika) og TIMBI (Tyrkia, India, Mexico, Brasil og Indonesia). Kina ønsker neppe slike alternative grupperinger av fremvoksende økonomier uten kinesisk deltagelse og utviklingen i BRIKS forhindrer effektivt utviklingen av slike.

Det er giganten Kina som i hovedsak avgjør hvor slagkraftig BRIKS skal bli, alt etter hvordan dette passer inn med Kinas interesser i et bredere perspektiv. Mye kan tyde på at Kina er tjent med et BRIKS som utgjør en motpol og et blokkerende mindretall overfor vesten i multilaterale sammenhenger, men som ikke er så sterkt at det begrenser Kinas handlingsrom.

KILDER

- Birdsall, Nancy & Fukuyama, Francis (2011) The Post-Washington Concensus. *Foreign Affairs* vol. 90 (2): 45-53.
- BRIC (2009) Joint Statement of the BRIC Countries' Leaders. Tilgjengelig på <http://archive.kremlin.ru/eng/text/docs/2009/06/217963.shtml>. Lesedato 15.01.12.
- BRIC (2010) BRIC Summit Joint Statement, April 2010, 15.04.2010. Tilgjengelig på <http://www.cfr.org/brazil/bric-summit-joint-statement-april-2010/p21927>. Lesedato 15.01.12.
- BRICS (2011) Sanya Declaration of the BRICS Leaders Meeting. Tilgjengelig på http://www.chinadaily.com.cn/china/brics2011/2011-04/14/content_12329531.htm. Lesedato 15.01.12.
- BRICS Finance Ministers (2011) BRICS Finance Ministers' Joint Communiqué. Tilgjengelig på: <http://www.brics.utoronto.ca/docs/110922-finance.html> Lesedato 15.3.2012.
- Brooks, Karen (2011) Is Indonesia Bound for the BRICs? *Foreign Affairs* vol. 90 (6): 122-131.
- Bull, Benedicte & Kasahara, Yuri (2011) Brasil og Kina: Partnere eller konkurrenter? *Internasjonal Politikk*: 231-240.
- CNN (2011) Brazil, Iran foster stronger ties. 10.08.2011.
- *China Daily* (2010): BASIC meeting ends without consensus on climate change, 27.7.2010.
- *Financial Times* (2012) Brazil and China agree currency swap, 22.6.2012. Tilgjengelig på: <http://www.ft.com/intl/cms/s/0/015f526a-bc07-11e1-9aff-00144feabdc0.html#axzz1zDMtJvaN> Lesedato: 22.6.2012.
- Frankenstein, John (2011) The 'BRICs': A last hope? Maybe not. *International Journal of Business and Social Science*, 2 (19): 187-195.
- Goldstone, Jack A. (2011) Rise of the TIMBIs, *Financial Times* 02.12.2011.
- Grant, Catherine (2006) *Developing a Comprehensive IBSA Strategy on WTO Agriculture Negotiations* (vol. 11), The South African Institute of International Affairs.
- Hallding, Karl et al. (2011) *Together Alone. BASIC countries and the climate change conundrum*. Stockholm: Stockholm Environment Institute.
- HSBC (2010): *The Rise of the redback*, HSBC Global Research 9.11.2010. Tilgjengelig på: <http://www.research.hsbc.com/midas/Res/RDV?p=pdf&key=GWt0eFMerf&n=282337.PDF> Lesedato: 1.2.2012.
- IMF (2012a) *World Economic Outlook*, Washington, DC: International Monetary Fund.
- IMF (2012b) Acceptances of the Proposed Amendment of the Articles of Agreement on Reform of the Executive Board and Consents to 2010 Quota Increase. Tilgjengelig på: <http://www.imf.org/external/np/sec/misc/consents.htm> Lesedato 27.6.2012.
- Jacques, Martin (2009) *When China Rules the World*, London: Allen Lane.

- Kelly, Brendan (2009) Brazil, Russia, India, China (the BRICs) throw down the gauntlet on monetary system reform. *EastAsiaForum* 28.06.2009. Tilgjengelig på <http://www.eastasiaforum.org/2009/06/28/brazil-russia-india-and-china-the-brics-throw-down-the-gauntlet-on-monetary-system-reform/>. Lesedato 10.12.11.
- Krishnan, Ananth (2011) China ready to support Indian bid for UNSC. *The Hindu* 16.07.11.
- Lavrov, Sergey (2012) BRICS: a new generation forum with a global reach. I Larionova, Marina & Kirton, John (red.) *BRICS. New Delhi Summit 2012*. Toronto: University of Toronto 2012.
- Lipman, Joshua Klein (2011) Law of Yuan Price: Estimating Equilibrium of the Renminbi. *Michigan Journal of Business*, 4 (2): 61-90.
- Lodgaard, Sverre (2009) Verden uten Vesten? I Rowe, Elena Wilson & de Carvalho, Benjamin (red.) *Norge og BRIK-landene*. Oslo: NUPI 2009.
- Malone, David M. (2011) *Does the Elephant Dance? Contemporary Indian Foreign Policy*. Oxford: Oxford University Press.
- McGregor, Richard (2010) *The Party. The Secret World of China's Communist Rulers*. London: Allen Lane.
- Menon, Raja & Rajiv Kumar (2010) *The Long View from Delhi. To Define the Indian Grand Strategy for Foreign Policy*. New Delhi: Academic Foundation.
- Ministry of Foreign Affairs of India (2012) Origin and Evolution of BRICS. Tilgjengelig på: <http://www.bricsindia.in/about.html> Lesedato: 20.02.2012.
- O'Neill, Jim (2012) Building BRICS: from conceptual category to rising reality. I Larionova, Marina & Kirton, Jim (red.) *BRICS. New Delhi Summit 2012*, BRICS Research Group, Toronto: University of Toronto 2012.
- OECD (2010) *Perspectives on Global Development 2010: Shifting Wealth*. Paris: Organisation for Economic Co-operation and Development.
- Planas, Roque (2011) Rouseff Tweaks Brazil's Foreign Policy at the UN. *Council of the Americas* 29.01.2011. Tilgjengelig på <http://www.americas-society.org/article.php?id=3162&nav=res&subid=52>. Lesedato 15.12.2011.
- Qobo, Mzukisi (2010) The BRIC pitfalls and South Africa's place in the world. *Sunday Independent* 14.01.2011.
- Reinvang, R. et al. (2012) *BASIC after COP17: Status and what can we expect?* Oslo: Pöyry Management Consulting.
- Reinvang, R. et al. (2011) *BRIKS: Betydning og utvikling i samarbeidet*. Oslo: Econ Pöyry. Tilgjengelig på: http://www.poyry.no/sites/www.poyry.no.mosaic.fi/files/r-2011-061_rre_briks-landene_-_betydning_og_utvikling_i_samarbeidet.pdf Lesedato: 15.01.2012.
- Reinvang, R. et al. (2010) *BRIC, BASIC and climate change politics: Status, dynamics and scenarios for 2025*. Oslo: Econ Pöyry. Tilgjengelig på: http://www.econ.no/stream_file.asp?iEntityId=4771 Lesedato: 15.01.2012.
- *Reuters* (2011a) Truth: Brazil, India, China want global clout, but can't act together. 25.09.2011.

- Reuters (2011b) Exclusive: Brazil seeks to help Europe via IMF, 20.9.2011. Tilgjengelig på: <http://www.reuters.com/article/2011/09/20/us-brazil-imf-europe-idUSTRE78J0M820110920> Lesedato: 1.2.2012.
- Roett, Riordan (2010) *The New Brazil*. Washington, DC: Brookings Institution Press.
- Rother, Larry (2010) *Brazil on the Rise. The Story of a Country Transformed*. New York: Palgrave Macmillan.
- Rowe, Elena Wilson & de Carvalho, Benjamin (red.) (2009) *Norge og BRIK-landene*, Oslo: NUPI.
- Simpfendorfer, Ben (2011) Is China still a Bric? *Financial Times* 02.12.2011.
- Stephens, Philip (2011) A story of Brics without mortar. *Financial Times* 24.11.2011.
- Traub, James (2012) Will the Good BRICS Please Stand Up?. *Foreign Policy* 9.3.2012. Tilgjengelig på: http://www.foreignpolicy.com/articles/2012/03/09/will_the_good_brics_please_stand_up Lesedato: 23.3.2012.
- Wagstyl, Stefan (2011) Brics at 10: not dead yet. *Financial Times* 05.12.2011.
- Wheatley, Jonathan (2011) BRICS not saving the Eurozone after all. *Financial Times* 21.9.2012. Tilgjengelig på: <http://blogs.ft.com/beyond-brics/2011/09/21/brics-not-saving-the-eurozone-after-all/#axzz1z7BCw3IW> Lesedato: 1.3.2012.
- White, Stacey (2011) *Emerging powers, emerging donors. Teasing out developing patterns*. Washington, DC: Center for Strategic and International Studies.
- Wihardja, Maria Monica (2011) The G20 and the BRICS: How to manage the politics? *East Asia Forum* 06.04.2011.
- WTO (2012): WTO Statistics Database. Tilgjengelig på <http://stat.wto.org/Home/WSDBHome.aspx?Language=> Lesedato: 25.4.2012.
- Wolf, Martin (2012): Does the BRICS Group Matter? *Council on Foreign Relations* 30.3.2012. Tilgjengelig på: <http://www.cfr.org/diplomacy/does-brics-group-matter/p27802> Lesedato: 10.4.2012.